

De universele liefde van Peter Verzijl

Dit interview door Judith Scheepstra verscheen eerder in het on-line dansblad Raqs wa Risala nummer 18

De afgelopen drie jaar heeft Peter Verzijl in Raqs wa Risala veel geschreven over zijn collega buikdansdocenten en artiesten. De redactie van Raqs wa Risala vond het tijd om nu eens Peter zelf te interviewen. Over zijn kennismaking met en visie op de dans, over Egyptische danseressen, over Shakira, over Nederlands talent en over zijn dromen voor de toekomst.

Als kind had Peter al belangstelling voor dans, maar "dat was not done in een arbeidersgezin". Niet dat dit met zoveel worden werd gezegd, het was een gevoel dat werd overgedragen. "Mijn vader vond studeren niet belangrijk en kunst ook niet, maar er is in onze familie toch veel "onderdrukt" kunstenaarschap, mijn moeder is eigenlijk heel muzikaal en mijn (reeds overleden) broer deed de kustacademie. Eerst doorbrak ik de code door toch te gaan studeren (lerarenopleiding Biologie en aardrijkskunde en later een universitaire studie Sociologie en Culturele Antropologie). Dansen begon toen ik al lang volwassen was toch weer te trekken. Ik ben op stijldansen gegaan, maar dat was te moeilijk, Jazzballet snapte ik niks van, in een hoog tempo werd er lesgegeven en ik kon het niet bijhouden. Toen ik bijna 31 was vond ik in een krantje in Houten waar ik toen woonde een advertentie van Fransje Zweekhorst (Farida): 12 lessen voor 60 gulden. Maar ik mocht niet meedoen omdat ik een man was. Ik heb Fransje toen gevraagd of ik asjeblijft de eerste les mocht meedoen". Ik vroeg: 'Zodra ik merk dat één van de vrouwen het vervelend vindt, ga ik weg maar mag ik asjeblijft de eerste les meedoen? De vrouwen op les vonden het toen prachtig, een man op les en ik ben de enige van dat groepje dat na bijna 22 jaar nog steeds danst"

Gelijk gegrepen.

"Ik was gelijk gegrepen en enorm geraakt, ik had het gevoel "het" gevonden te hebben. Ik vond de muziek geweldig en had een gevoel van herkenning: 'Dit ga ik doen, dit wil ik en ik moet en zal het leren, desnoods zou ik naar het buitenland gaan om het te leren. Ik heb zelden zo'n gevoel ervaren. Later sprak ik een astroloog die tegen me zei, dat ik al mijn levens tot nu toe had geleefd in culturen waar religie wordt beleefd door middel van muziek en dans. Dit was mijn eerste leven in een Westerse cultuur. Ik begon meteen te huilen en of vroegere levens nu bestaan of niet, het zegt iets dat het Hoogste beleefd wordt door middel van dans. Ook nu raakt het me nog als ik over die herinnering spreek. Ik vind godsdiensten die negatief staan ten opzichte van dans dan ook verschrikkelijk, dat kan gewoon niet volgens mijn gevoel".

"Toen mijn moeder hoorde dat ik was gaan buikdansen zei ze: 'Ben je nou helemaal gek geworden!', maar nu vindt ze het prachtig. Net als iedereen in mijn omgeving trouwens, ook op mijn werk. Mijn moeder heeft me o.a. zien dansen op de dvd waaraan ik met een aantal Nederlandse en Europese collega's heb meegedaan. Toen ze aan het kijken was, zei ze helemaal niets, maar later belde ze op waarom ze zo zwijgzaam was geweest: 'Als ik had gezegd hoe mooi ik het vond was ik zo gaan huilen, zo goed gaf je de muziek weer". Na een jaar les bij Fransje ging Peter lessen volgen bij Yamila en daarna bij Paula Marissink. "Van Paula heb ik het meeste geleerd. En van de in Wenen wonende Syrische danser Nazir Abu Said, van hen leerde ik dat buikdans te maken heeft met emotie en dat het niet een doos met trucjes is die je opentrekt. Met Nazir heb ik ook ontzettend veel gepraat over de dans en hoe Arabieren daar naar kijken en mee omgaan. Paula heeft, hoewel ze wegens heupproblemen al bijna 10 jaar gestopt is, een haarscherp gevoel voor de essentie van de Oriëntaalse dans.

Zoals zoveel buikdansdocenten heeft Peter naast zijn dansen een gewone betaalde baan, die niets met dans te maken heeft. "Ik ben preventiemedewerker/trainer bij een instelling voor verslavingszorg in Deventer. Ik heb nu ruim 17 jaar lesgegeven, maar ben met mijn wekelijkse lessen gestopt. De belangstelling voor mijn lessen liep terug en de belasting met mijn baan en studies was te hoog. Van de dans alleen heb ik nooit kunnen leven. Ik geef wel regelmatig workshops en ben één van de vaste docenten van de Verdiepingscursus, naast Mariska Assink en Laudie Vrancken (Ahlem). Lesgeven vind ik leuker dan optreden. Het is leuk om iets over te brengen; de interactie met de deelnemers. Ik vind mezelf een goede lesgever en een redelijk matige performer. Ik krijg heel wisselende reacties op mijn optredens. Grappig zijn de projecties die ik soms over me heen krijg van vrouwen: dat ik stijf ben, een slechte houding heb en geen uitstraling. Ik sta open voor kritiek maar vaak zijn dit soort dingen gezegd door danseressen die juist zelf met deze problemen worstelen. Maar van verschillende

Egyptenaren heb ik dan weer te horen gekregen: 'Jij snapt het, jij danst echt Egyptisch'. De reacties van Arabisch publiek zijn dan ook vaak -nadat ze bekomen zijn van het feit dat ik dit als man doe- vaak erg positief.

Goddelijk.

Buikdans wordt door velen beschouwd als een vrouwendans. Hoe kijkt Peter daar tegenaan?

"Vroeger vond ik dat gedoe met godinnen onzin. Nu denk ik dat het toch waar is wat Wendy Buonaventura zegt over mannelijke godsdiensten, dat ze veel schade hebben aangericht bij vrouwen. Je merkt dat vrouwen duizenden jaren onderdrukt zijn. Ze kijken met mannenogen naar hun eigen lichaam. Buikdans is een middel om je vrouwelijkheid terug te vinden; samen dansen, tevreden zijn met jezelf. Dat is iets goddelijks. Vrouwen moeten dan ook eens stoppen zichzelf te beoordelen op hun uiterlijk, dat maakt enorm veel kapot".

Kijk eens naar een danseres als de Duitse Ad Nug, ze heeft een maatje meer maar je smelt als ze dans, en dáár gaat het om bij buikdans"

Peter heeft gemerkt dat er op hem als docent soms anders gereageerd wordt omdat hij een man is.

"Vrouwen denken bij een man eerder: 'Die weet het wel'. Of eigenlijk zijn er twee uitersten: óf een man heeft er geen verstand van óf hij weet alles. Toen ik eens moest invallen voor een vrouwelijke collega, zei een Marokkaans meisje: 'Een man, dat wordt lachen'. Aan het einde van de les dacht zij daar anders over". Hoe zit dat als hij zelf workshops volgt? Dan heeft hij vrijwel altijd les van een vrouw.

"Dat maakt niets uit. Het gaat om de muziek en de techniek, niet om lichaamsbouw. En het moet natuurlijk een goede docent zijn, maar er waren en zijn er gelukkig genoeg. Naast de vele buitenlandse docenten waar ik workshops bij heb gevolgd zijn Naima, Laudie (Ahlem), Sena, Mariska, Lady Moonlight en Laetana docenten van zeer hoog niveau. Laudie maakt groepschoreografieën op wereldniveau. Eigenlijk zouden zij op grote festivals moeten worden uitgenodigd. En met het overlijden van Salomé en Letty Vos zijn twee keien van docenten weggevallen met een enorme kennis. Nog steeds vind ik het vreselijk dat ik ze niet meer even kan spreken of opbellen. Soms denk ik "wat zouden Margot of Letty bij een bepaalde situatie of dilemma doen en dan is het net alsof ik dan toch inspiratie krijg". Ik kan me dan ook geweldig ergeren aan (meestal beginnende) danseressen die vinden dat het lesniveau in Nederland zo laag is. Er zijn natuurlijk ook goede buitenlandse docenten. Ooit heb ik eens de stoute schoenen aangetrokken en heb een privéles bij Hossam en Serena Ramzy aangevraagd. Ze waren vol lof over mijn muziekinvulling, dat ik verschillende lagen uit de muziek kan weergeven maar vonden dat de bewegingen vaak te klein waren. Dat klopt en dat is iets waar ik nog steeds aan moet werken.

Nog even over mannen en lesgeven:

"Vrouwen pikken veel van mannen. Ik had me op een festival ingeschreven voor een workshop van Asi Haskal. Ik ben toen naar een paar filmpjes van hem gaan kijken en heb me meteen weer afgemeld. Mijn indruk van hem werd later nog eens bevestigd toen ik zijn dvd's zag. Hij kreeg het voor elkaar om twee uur naast de muziek te dansen en vrouwen pikken dat gewoon. Hij schijnt een goede entertainer te zijn maar van de muziek snapt hij niets. Het is tegenwoordig kennelijk belangrijker wie je kent dan wie je bent om toegang te krijgen op festivals. Sowieso heb ik de indruk dat er steeds meer dansers/essen zijn die een festival organiseren om dat op hun c.v. te zetten of om teruggevraagd te worden i.p.v. de dans verder te helpen. Daarom ben ik ook blij met bijvoorbeeld het Asli Sharqi-festival waarin Ahlem als een kundige en uiterst bescheiden organisator optreedt. Zij lobbyt niet bij andere dansers/essen om op hun festivals te worden uitgenodigd."

Uit balans.

Peter vind de hedendaagse buikdans uit balans: "Je wordt beoordeeld op je isolaties, trucjes. Ik vind buikdans geen isolatiedans. Maar het Westerse oog ziet alleen de buitenkant, de isolaties; je wordt opgeleid om te isoleren. Dat kan op den duur energieblokkades in je lichaam geven. Er wordt steeds meer op spierkracht gedanst in plaats van de binnenlichamelijke energie-flow zoals de "oude" Egyptische danseressen deden. Dat vereist veel techniek, geduld, durf en concentratie. Je ziet dat ook bij andere oosterse bewegingsleren. Buikdans moet universele schoonheid uitdrukken, alles wat goed is, en het collectief onbewuste aanspreken zodat iedereen voelt "dat is universele liefde, dat is wat ons samenbindt"

"Tegenwoordig word je in een mal gegoten, van Randa Kamal of de Bellydance Superstars. Zo ontstaat een grote mate van uniformiteit, terwijl dansers juist zichzelf moeten zijn, zichzelf als het ware moet uitvergroten". Peter vergelijkt de buikdanswereld met een tuin vol bloemen: zonnebloemen zijn mooi, maar een hele tuin vol zonnebloemen is saai. Er moet ook plaats zijn voor klaprozen en

vergeet-mij-nietjes. En als leraar moet ik als een soort tuinman er voor zorgen dat het vergeet-mij-nietje een mooi vergeet-mij-nietje wordt en niet een zonnebloem als dat niet bij haar past. Ik ben niet altijd zo gelukkig met de nieuwe ontwikkelingen. Het kost me bijvoorbeeld de grootste moeite om een dvd van de Bellydance Superstars helemaal uit te kijken. Het is allemaal zo vlak, leeg, zo commercieel. Het lijken meer dansende fotomodellen. Het gaat juist om het innerlijk, daar word je door geraakt. Een dvd van Samia Gamal of Naima Akef daar word ik blij van, ook al heb het deze opname al 100.000 keer gezien. Van een dvd van de Belly Dance Superstars word ik alleen maar verdrietig. Ze zijn een product dat door een slimme mannelijke producer op het podium is gezet en naar mijn idee wordt de gemiddelde vrouw er alleen maar onzeker van.

Het bestuderen van de oude Egyptische danseressen is één van Peter zijn specialiteiten: "Veel bewegingen en combinaties die ik op de oude opnamen zie, zijn vergeten. Ze worden niet meer gedanst. Dina en Randa Kamel zijn overigens ook goede danseressen, daar heb ik niets op tegen hoor. Jammer is wel dat de ontwikkelingen in Egypte stilstaan. Randa heb ik nooit in het echt gezien, Dina en Lucy wel. Ik ben niet zo veel in Egypte geweest. Toen ik de eerste keer daar kwam dansten alle grote sterren van de jaren 70-80 nog, maar alleen Nagwa Fouad heb ik toen zien optreden. De andere danseressen wilde ik niet zien, ik vond ze te saai. Maar ik heb nu ongelooflijke spijt dat ik Soheir Zaki en Fifi Abdo niet heb zien dansen terwijl dat toen nog wel kon. Soheir vind ik in één woord geweldig: ze geeft de muziek weer met heel weinig beweging, durft op het moment te dansen en te improviseren en straalt dus de waarden uit waar ik zo aan hecht, maar ja, wist ik veel in die tijd..... Nagwa vulde de zaal zodra ze binnenkwam. Ze straalde zelfvertrouwen uit en had een geweldig charisma. Op het eind van de show mochten we met haar op de foto maar ik durfde niet, zo was ik onder de indruk.

Wij kunnen veel leren van Arabische en Turkse danseressen qua aanwezigheid en durf. Zo ben ik ooit in Sulukule, de zigeunerwijk in Istanbul geweest en de danseressen daar hadden zo'n ongelooflijke, natuurlijke zekerheid, dat was echt female-power. Dat zou ik meer bij vele westerse danseressen willen zien

Peter heeft duidelijk een voorkeur voor oudere Egyptische muziek. "Ik houd van de muziek uit de jaren veertig tot tachtig. Later is de muziek vlakker geworden. De oude muziek heeft meer lagen, meer diepgang. Arabische popmuziek is wel leuk voor in de les overigens.

Yin en yang

Peter heeft zich in de loop der jaren verdiept in de astrologie en de Jungiaanse psychologie. Zo komen we op de kenmerken van yin en yang. "Je zou kunnen zeggen dat buikdans steeds meer yang kenmerken heeft gekregen. Met grote, hoekige bewegingen, grote isolaties, het ritmegevoel en ruimtegebruik, competitie tussen de danseressen, prestatiedrang en wedstrijden. Met trofeeën en bijvoorbeeld ook wedstrijden. Yin heeft meer te maken met geduld hebben, met improvisatie, in het moment zijn, vertrouwen op het moment, vertrouwen dat de creativiteit vanzelf komt. Hedendaagse cursisten hebben geen geduld meer om goed te leren. Ze gaan na tien lessen al shoppen. Ik ben wel eens door een leerling die nog maar een paar lessen had gehad gecorrigeerd; het is een rare wereld. Aan de andere kant zijn leerlingen weinig kritisch als het gaat om de grote namen. Men pikt daar veel van. Ook de certificaten en awards en diploma's, het zijn nepdingen, het is een grote inflatie, maar mensen willen dat vaak of pronken ermee op hun website. Het is ook moeilijk om een kwaliteitssysteem te bedenken voor goede lessen. Het is altijd subjectief wat goed is, maar docenten die niet weten wat een chiftetelli is maar wel een "diploma" hebben, daar zet ik mijn vraagtekens bij".

Shakira

Volgens Peter is de dans van zangeres Shakira een voorbeeld van hoe het niet moet. "In een documentaire zag ik dat Shakira injecties in haar heupen kreeg om te kunnen dansen. Buikdans is heel zwaar zij ze, maar ja zoals zij het doet, dan is het zwaar. Je krijgt blessures door de grote isolaties. Shakira's manier van bewegen is ongezond voor het lichaam. Haar populariteit heeft de buikdansdocenten veel leerlingen opgeleverd, maar het heeft niets met buikdansen te maken. Hoe ze danst heeft ook niets met vrouwelijke waardigheid te maken: in haar dans is ze alleen maar een stuk vlees.

Bovendien kun je als je wat ouder wordt die vreselijk grote isolaties niet meer aan met je lichaam. Bij de "echte" buikdans kun je tot je 80e blijven dansen, kijk maar naar Nelly Mazloum of Nazla el Adel.

"De dans wordt steeds ingewikkelder, drukker, met meer isolaties en bijvoorbeeld een handstand. En

waar blijft de dubbele flikflak met shimmy? Echt om te imponeren. Terwijl de muziek steeds vlakker wordt. Bij tribal zijn muziek en bewegingen weer heel anders, maar daar weet ik te weinig van. Tegenwoordig is alles ook fusion. Als je dansvormen gaat mixen, zonder dat je ze onder de knie hebt, krijg je een nietszeggende soep. Mariska is bijvoorbeeld een zeer goede fusion danseres, waarbij je bijvoorbeeld de ziel van de Indiase dans en de buikdans duidelijk kunt herkennen. Ik heb niets tegen fusion, maar je moet wel weten waar het vandaan komt. En niet alle fusion is buikdans". Wat is dan echte buikdans? Wat is authenticiteit? Peter heeft daar een kort antwoord op, dat tot nadenken stemt: "Dansers die zichzelf zijn".

Toekomst

Hoe ziet Peter zijn ideale toekomst? "Ik wil nog lang blijven lesgeven. Les geven is echt mijn ding, optreden veel minder. De oude generatie dansers en danseressen in Nederland hebben het nodige in huis. Mijn eigen optredens zijn in de loop der jaren veranderd. Vroeger kreeg ik zó de zaal plat. Ik vond het gemakkelijk om een masker op te zetten, niet mezelf te zijn. Het kost me in principe weinig moeite een typetje te spelen, maar ik vind dat ik ook "eerlijk" moet dansen. Nu zijn Farouq en Peter één en dezelfde persoon. Als ik nu een artiestennaam zou moeten kiezen, zou dat gewoon Peter zijn. Vroeger was het 'in' om een andere naam te kiezen. Ik vond de naam Farouq (hij die de leugen van de waarheid onderscheidt) wel heel passend want ik ben altijd op zoek naar "de waarheid".

Buikdansacademie

Wat is Peter zijn droom? "Ik zou graag aan een avondvullende productie willen werken met collega's. Dat kan een verhaal zijn, een sprookje of gewoon een avondvullend programma. Ik vind het leuk om samen te werken; daar leer je veel van en samen geniet je dubbel van deze dans. Werk je in je eentje, wat ik sommige danseressen zie doen uit angst voor concurrentie, dan is dit een uiterst eenzaam vak". En dan komt Peter met zijn grote droom op de proppen: "Een buikdansacademie op HBO niveau, met toelatingseisen. Waar je vier of vijf jaar lang een paar dagen in de week een opleiding volgt. Met aandacht voor muziek, ritmes, dansstijlen, improvisatie, choreografie, cultuur geschiedenis, Arabische en Turkse taalles, nieuwe richtingen, lichaamsbewustzijn, net als bij een balletopleiding. Met zo'n 15 vaste docenten. Er is zoveel kennis in Nederland, iedereen heeft zich ontwikkeld.

Interview je eigen docent!

Peter was in het verleden een jaar of 12 redactielid van het blad Navel, dat inmiddels terziele is, en nu is hij één van de belangrijkste schrijvers van Raqs wa Risala. Wat heeft Peter met schrijven? "Ik vind schrijven leuk om te doen. Maar ik ben wel vaak op mijn vingers getikt vanwege mijn ongezouten eerlijkheid. Dat heeft me levenslange vijandschappen opgeleverd. Maar je moet eerlijk blijven, van kritiek leer je. Ik kreeg pas van Mariska belangrijke kritiek na een optreden. Daar ben ik haar zeer dankbaar voor want ik heb dan een heel belangrijk punt aan om aan te werken om beter te worden. Als ze dat niet had gezegd zou ik me niet kunnen verbeteren. Daarom is kritiek zo belangrijk. Over buikdans is veel te schrijven. Ik hoop dat meer mensen voor Raqs wa Risala gaan schrijven, want er zijn veel te weinig schrijvers en mijn mening is niet zaligmakend. Ik vind het interessant om standpunten van ander mensen te lezen. Daar leer ik ook van. Het zou bijvoorbeeld leuk zijn als leerlingen hun lerares zouden interviewen want ik ken ook niet iedereen of ik kom niet op het idee om deze of gene persoon te interviewen".

Een idee dat ik alleen maar kan onderschrijven.

Judith Scheepstra